

Fødrelandsvennen den 26.01.2019

Å kunne bruke naturen betyr mye mer enn penger.

Espen Telhaug og Tommy Uleberg er forespeilet en årlig kompensasjon på til sammen 630.000 kroner mot å ha 195 meter høye vindmøller i skogen sin. De sier blankt nei.

EVJE OG HORNNES

– Det å kunne finne roen og stillheten i skogen, bruke den til jakt, fiske og turer, betyr mye mer enn penger, sier Espen Telhaug.

Fred Olsen Renewables vil bruke mellom fire og seks milliarder kroner på opptil 130 vindmøller i Setesdal. Men det er ikke bare jubel over de enorme planene.

Det ene området som er planlagt, på Tveiteheia, berører cirka 3000 mål som Telhaug eier.

Han er forespeilet en sum på 480.000 kroner i årlig kompensasjon, avhengig av hvor godt vindmøllene produserer. Over 25 år, som er tidsrommet det gis kompensasjon for, er det snakk om 12 mil-

lioner kroner for Telhaugs eiendom på Tveit.

– Det er helt uaktuelt. Jeg og kona flyttet til Tveit nettopp på grunn av roen, stillheten og naturen. Vi skal bygge uthus til våren, og jobber med å sette i stand gården. Det vil jeg ikke fortsette med dersom jeg må se og høre vindmøller hele dagen. Pengene betyr ingenting, forteller Telhaug.

HELLER STI ENN VEI

Et argument han hyppig møter er at det blir fine turmuligheter på grunn av anleggsveiene som må bygges for å frakte turbiner og blader inn på heia.

– Jeg skjønner ikke hvorfor man må ha en fem meter brei vei for å gå tur. Det gir meg en mye

bedre naturopplevelse å gå på stiene som finnes i skogen, sier han.

Dersom vindmøllene i Stemhei-området blir en realitet, blir de de største i landet. Turbinene er 120 meter høye, og vingen 75 meter. Dermed vil de få en høyde på 195 meter.

– Større turbiner blir sett på større avstand. Men de produserer mer kraft, og derfor setter man opp færre turbiner, forteller Gaute Tjensvoll i Fred. Olsen Renewables.

Han forteller at de store turbinene ikke støyer mer, og forklarer at det er strenge regler for hvor nært bebyggelse vindmøller kan stå nettopp på grunn av støy.

– NVE har veldig strenge retningslinjer for hvor man kan anlegge et vindkraftverk. Man kan ikke sette opp turbiner slik at det blir støy over ei grense som myndighetene har fastsatt, sier Tjensvoll.

Noen kilometer lenger nord for Tveiteheia, på Uleberg, planlegges vindmøller i området Stem-

hei. Her er prosessen kommet lenger. Det er allerede avholdt to grunneiermøter. Innen søndag 27. januar må hver enkelt grunneier gi sitt ja eller nei til om de ønsker å bli med videre og diskutere betingelser med Fred. Olsen Renewables.

- **FORRINGER LIVSKVALITETEN**

Tommy Uleberg er oppvokst her. Cirka 1000 mål av gården hans ligger i Stemhei-området. Ifølge estimatet vil han få cirka 150.000 kroner i året rett i lomma dersom vindmøllene realiseres.

- De pengene klarer jeg meg veldig fint uten. Jeg liker å jobbe, og jeg liker å gå i skogen, jakte, fiske og være på hytta i helgene. Vindmøller vil rett og slett forringe livskvaliteten, forklarer Uleberg.

- Jeg er heldig som har en gård. Målet er å styrke den, ikke forringe den, før neste generasjon skal ta over. Penger styrer snart alt her i landet. Hadde Evje vært mørklagt, ville dette stilt seg an-

nerledes. Men vi produserer mer strøm enn vi bruker her i landet, sier han.

INVESTERT MILLIONER

Ellen Cecilie Møllen bor på en annen gård på Uleberg. Hun har nettopp brukt fire millioner kroner på å bygge om uthuset til selskapslokale, og skal framover få besøk av både barn og eldre gjennom Inn på tunet-ordningen.

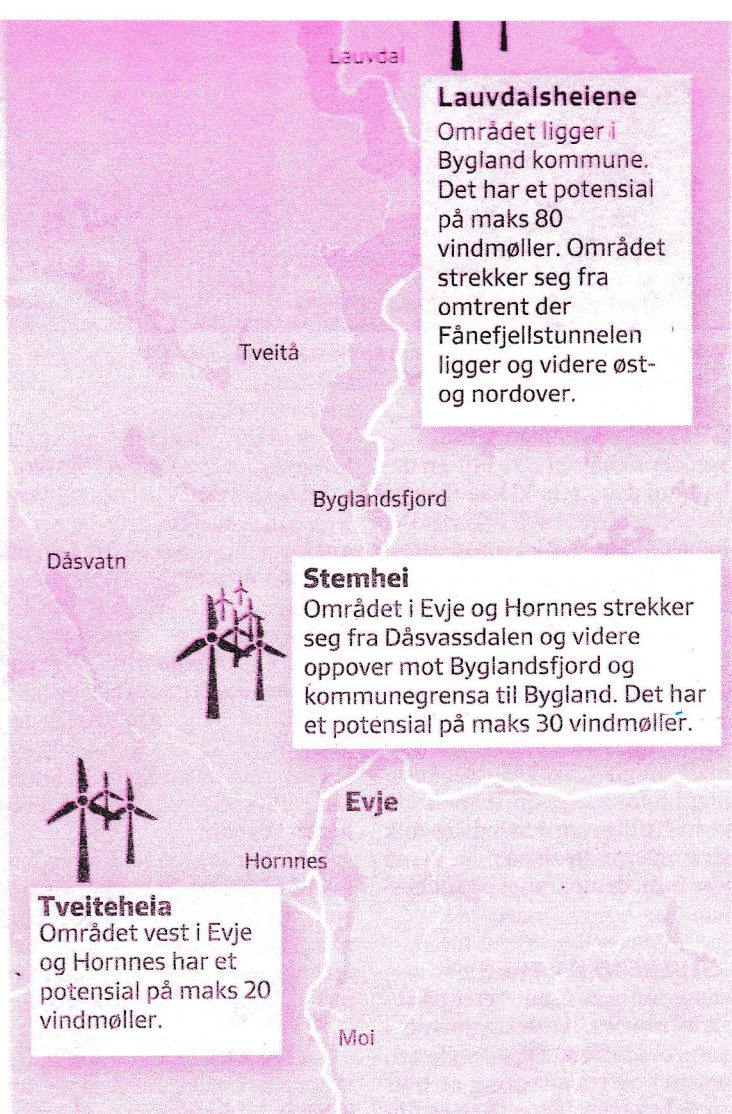
Ifølge de første skissene vil hun få to vindmøller synlige i skogen bak gården sin.

- En ting er at vi vil se dem. Men det er støyen jeg er redd for. Å være ute på gården, enten med selskapsgjester eller med både barn og eldre blir ikke det samme om man må høre på vindmøller hele tiden, sier hun.

TUR TIL LISTA

Både Telhaug og Uleberg var før jul på tur til Lista for å se på vindmøllene der. De ble begge mer skeptiske etter turen.

- Da vi gikk ut av bussen var det

Lauvdalsheiene
Området ligger i Bygland kommune. Det har et potensial på maks 80 vindmøller. Området strekker seg fra omtrent der Fånefjellstunnelen ligger og videre øst- og nordover.

Stemhei
Området i Evje og Hornnes strekker seg fra Dåsvasdalen og videre oppover mot Byglandsfjord og kommunegrensa til Bygland. Det har et potensial på maks 30 vindmøller.

Tveiteheia
Området vest i Evje og Hornnes har et potensial på maks 20 vindmøller.

Espen Telhaug kan tjene opptil 480.000 kroner i året bare ved å si ja til vindmøller på hans eiendom på Tveiteheia, som ligger i horisonten i bakgrunnen. Men de pengene sier han nei til. Jakt og fiske i skogen betyr mer for ham.
FOTO: KJARTAN BJELLAND

tåke. Vi så ikke vindmøllene, men hørte dem veldig godt og trodde de sto like ved oss. Jeg ble sjokkert over å se hvor langt unna de var da tåka lettet, sier Uleberg.
– Det er rett og slett for mange ulemper, legger Telhaug til.

FOR HØY SUM?
Grunneierne Fædrelandsvennen har snakket med på Evje hevder at summen de er forespeilet i kompensasjon er urealistisk høy.
– Vi har sett på andre prosjekter, og det viser seg at man bare kan forvente omtrent halvparten av pengene, sier Tommy Uleberg.
– Vi har laget noen tidlige estimater basert på ny teknologi og vindkart, og føler estimatet absolutt ikke er for optimistisk. Vi har vært helt åpne på hva grunnlaget for estimatet er, så det overrasker meg at de hevder dette, svarer Gaute Tjensvoll i Fred. Olsen Renewables.

TEKST: KJETIL NYGAARD

Vindmøller gir miljøgevinst

Utbyggerne syns at miljøgevinsten ved produksjon av strøm gjennom vindmøller ofte ikke kommer godt nok fram i debatten.
– Vi prøver å skape en fornybar energi på en måte som er et svært positivt miljøtiltak. For eksempel så bruker Equinor nå 12–14 milliarder på å spare CO2 tilsvarende 350.000 biler på Johan Sverdrup-plattformen. Bare vindparken på Stemhei kan levere strøm til 120.000 biler i et år. Dette er et prosjekt helt uten subsidier, som utelukkende gir tilbake til grunneiere og kommunen, sier Gaute Tjensvoll.
Kjell Rune Nakkestad er lokal representant for utbyggerne. Han forteller at de har hatt gode møter

med grunneierne.
– Vi har gitt dem et godt beslutningsgrunnlag for å si om de ønsker å gå videre med prosessen eller ikke, sier han.
– Hvordan blir prosessen videre?
– Vi håper selvfølgelig at grunneierne ser de enorme mulighetene Setesdal får, med 5–10 permanente arbeidsplasser innen fornybar energi, millioner i eiendomsskatt og millioner til grunneierne selv. Hvis flere av grunneierne ikke ønsker å ha oss med på dette, må vi se på om vi kan endre på området. Dersom det er klart flest som sier nei, så må vi bare ta det innover oss, svarer Nakkestad.
Ordfører Bjørn A. Ropstad (KrF) i Evje og Hornnes

kommune sier at han i utgangspunktet er positiv til alt man kan få til i bygda.
– Fornybar energi er en positiv ting. Det er det ingen tvil om. Jeg har signalisert at dersom grunneierne er positive, så vil kommunen være med på å se om dette er mulig, sier Ropstad.
Han har invitert utbyggerne til å presentere sine planer for formannskapet eller kommunestyret når det måtte passe.
– Hva om grunneierne er delt i synet på vindmøllene?
– Da blir det en mer krevende sak. Det er helt opplagt at vi som kommune må ivareta grunneierens interesser, og også se på helheten. Dette blir ei totalvurdering, svarer han. **KJETIL NYGAARD**